

Een archeologische waarneming bij het uitgraven van een bouwput op de locatie Langendijk 58 te Vianen, gemeente Vianen

Archeologische en bouwhistorische verslagen Milieudienst Zuidoost-Utrecht 6

Drs. P.C. de Boer

Oktober 2011

Afbeelding voorzijde: impressie van de werkzaamheden op 13 september 2011, gezien richting het zuiden

Afbeeldingen: Milieudienst Zuidoost-Utrecht tenzij anders vermeld

Administratieve gegevens onderzoeksgebied:

Provincie: Utrecht
Gemeente: Vianen
Plaats: Vianen
Toponiem: Langendijk 58
Kaartblad: 38 F
Coördinaten:

NW: X = 134893 / Y = 445373
NO: X = 134901 / Y = 445374
ZO: X = 134901 / Y = 445369
ZW: X = 134894 / Y = 445369

Uitvoerder: Drs. P.C. de Boer (regio-archeoloog Milieudienst Zuidoost-Utrecht)
Bevoegd gezag: Gemeente Vianen, mevr. A. van Pelt
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 49159
ARCHIS-onderzoeksnummer: 38589
ARCHIS-vondstnummer: 418376
Complex en ABR codering: NX (nederzetting onbepaald)
Periode(n): Nieuwe tijd
NAP hoogte maaiveld: Ca. 5 m +NAP
Maximale diepte onderzoek: Ca. 0,7 m -mv
Uitvoeringsdatum: 13 september 2011

Beheer en plaats vondsten en documentatie: De vondsten en documentatie worden overgedragen aan het Provinciaal depot voor Bodemvondsten te Utrecht.

Locatie onderzoeksgebied in Vianen (google maps; raadpleegdatum 23-09-2011).

Inleiding

De onderzoekslocatie is gelegen aan de noordzijde van de bebouwde kom van Vianen en op de zuidelijke Lekdijk. Het betreft een perceel waar tot voor kort een bouwvallige schuur stond die kort voorafgaand aan het uitgraven van de bouwput is gesloopt. Volgens de eigenaar (dhr. D. van Rooijen) is dit schuurtje in de jaren '30 van de vorige eeuw aan de noordzijde van een tuinmuur aangebouwd. Het valt op dat het terrein sterk afloopt (zowel van zuid naar noord als lokaal van west naar oost). Bij de bouw heeft men dit aan de westzijde gedeeltelijk gecompenseerd door middel van een fundering van op hun korte kant ingegraven dakpannen.

Het onlangs gesloopte schuurtje op 24 augustus 2011: links, gezien naar het zuiden; rechts, gezien naar het oosten

Detail fundering van dakpannen aan de westzijde

Onderzoeksdoel

De doelen van het onderzoek waren: het controleren en evalueren van de op basis van het vooronderzoek gegeven adviezen in het licht van de nieuw verkregen gegevens.

Methode

De uitgangssituatie was dat het oude schuurtje was gesloopt. Bij aankomst was de aannemer juist begonnen met de aanleg van de bouwput voor de te bouwen schuur en een tuinmuur met behulp van een minikraan met vaste bak. Allereerst werd een sleufje gegraven ten behoeve van een tuinmuurtje dat aansloot op de recent aangelegde woning. Daarna werd de bouwput voor de aanleg van het schuurtje uitgegraven (afmetingen 7 x 5 m; lengte richting oost-west). Hierbij begon men aan de zuidzijde van het perceel en werkte men van oost naar west. Omdat het terrein afliep en de vloer van de schuur waterpas werd aangelegd betekende dit dat de bouwput aan de zuidzijde circa 70 cm diep werd uitgegraven en dat aan de noordzijde het terrein zelfs opgehoogd diende te worden. Hierdoor beperkte het doen van de waarneming zich tot de zuidelijke helft van de bouwput. Tijdens het uitgraven van de sleuf en bouwput is met het laagsgewijs ontgraven meegekeken en zijn uit het stort vondsten verzameld. Tevens is het zuidelijke profiel en het ontstane vlak gefotografeerd.

Resultaten

In het hierna volgende worden de aangetroffen sporen en vondsten beschreven:

Sporen

Uitbraaksleuf

In het zuidprofiel van het sleufje dat ten behoeve van de aanleg van de tuinmuur was aangelegd, was in het profiel nog juist een rij halve bakstenen zichtbaar (op de foto zijn deze reeds machinaal verwijderd). Hierboven bevond zich veel mortel en baksteenpuin. Het gaat hier waarschijnlijk om een restant van een uitbraaksleuf en een laatste vleilaag van de hier eertijds aanwezige (tuin)muurfundering. Meer westelijk was deze in delen van het zuidprofiel van de bouwput ook nog goed zichtbaar.

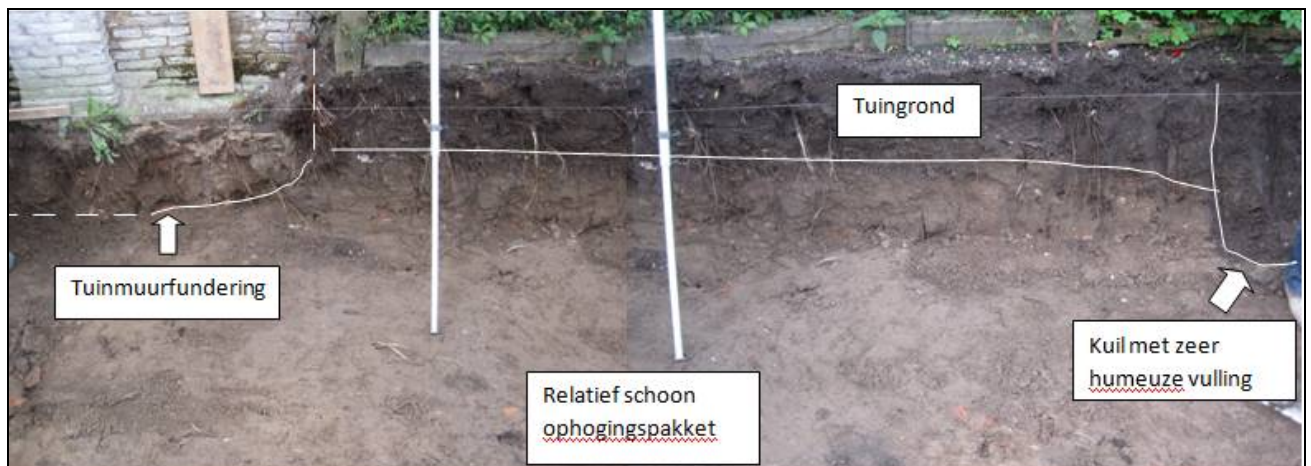
De uitbraaksleuf in het zuidprofiel van de sleuf ten behoeve van de nieuwe tuinmuur ten westen van de nieuwbouw

Stratigrafie

Bij de aanleg van het vlak is geconstateerd dat de bovenste lagen puinrijk waren. Er zijn geen duidelijke puinconcentraties of met puin opgevulde kuilen aangetroffen. In het zuidprofiel was te zien dat zich onder de locatie van het gesloopte schuurtje bruin zandige kleiophoging met wat puin aanwezig was en dat zich ten westen hiervan abrupt een circa 30 cm dik pakket met doorwortelde tuingrond aanwezig is. In de zuidwestelijke hoek van het terrein bevindt zich een met zeer humeuze grond opgevulde kuil.

Overzicht zuidprofiel (composietfoto)

Interpretatie zuidprofiel

Vondsten

Bij de aanleg van de bouwput zijn uit het stort, dat afkomstig is uit de zuidoosthoek van de put, verschillende aardewerkvondsten verzameld. Het betreft één wandfragment van industrieel witbakkend aardewerk (links). Het gaat vermoedelijk om een stuk met een late datering (circa 1850-1950). Van roodbakkend aardewerk is onder het vondstmateriaal één worstoor van een kan of grape (kookpot) aangetroffen (linksboven). Dit stuk is voorzien van loodglazuur en het was goed te zien dat deze aan de onderzijde op de locatie van de aanhechting aan het potlichaam was afgebroken. Tevens is een relatief plat fragment van roodbakkend aardewerk gevonden dat aan de onderzijde een zwarte roetkleuring vertoont en aan de bovenzijde loodglazuur heeft dat voor een deel is afgeschilferd (midden onder). Het stuk is dus duidelijk aan hitte blootgesteld geweest. Gezien de platte vorm zal het hier dan ook gaan om een bodemfragment van een bakpan.

Een opvallend groot fragment (in meerdere stukken) betreft een pot van roodbakkend loodglazuuraardewerk (rechts boven en rechts). Bij dit stuk is de aanzet van een worstoor zichtbaar. Gezien de steilwandigheid van de aanzet tot een hals in combinatie met de nauwe binnendiameter van de opening (ca. 5 cm) zal het hier niet gaan om een kookpot, maar om een kan. Het stuk is zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde voorzien van een opvallend dik loodglazuur. Ook valt op dat het stuk er als nieuw uit ziet en geen slijtage vertoont. Gezien de verse breuken (alleen het lintoor lijkt oudtijds te zijn afgebroken) zal het stuk min of meer compleet ingegraven zijn geweest. Het gaat om een gedrongen potvorm, maar helaas ontbreken duidelijk dateerbare stijlenmerken zoals de voet of rand. Omdat de kan is voorzien van een dik loodglazuur (zowel aan de binnenzijde als de buitenzijde) kan ervan worden uitgegaan dat het stuk van na circa 1500 dateert.

Overzicht van het aangetroffen aardewerk

Detail kan van roodbakend loodglazuuraardewerk

Conclusie

Uit de archeologische waarneming bij het uitgraven van de bouwput voor een schuur blijkt dat zich tot in de het diepste niveau van de ontgraving (70 cm – maaiveld) geen behoudenswaardige archeologische resten hebben bevonden. Wel kon aanvullende informatie over de plaatselijke bodemopbouw worden verkregen. Het bij de graafwerkzaamheden gevonden aardewerk heeft een nauwkeuriger datering opgeleverd die ná circa 1500 kan worden geplaatst.